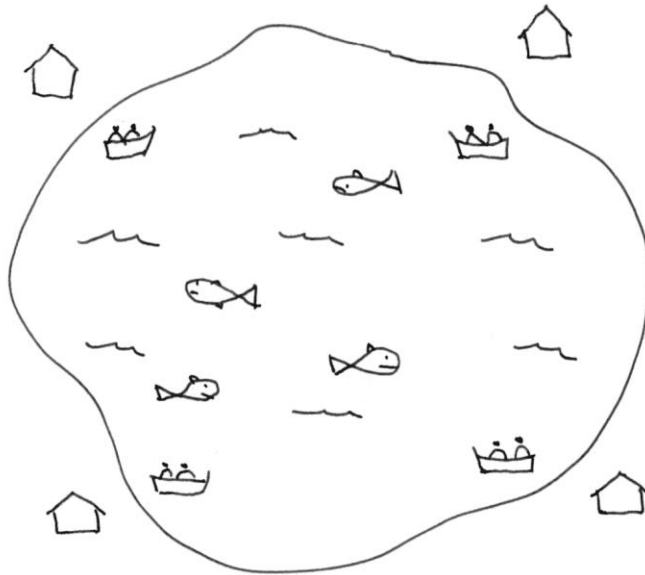

Fleta e punës për nxënësit 4.1

Studim rasti: konflikti në komunitetin e peshkimit

I. Komuniteti peshkimit

Imagjinoni një liqen të madh plot me peshq. Në brigje, peshkatarët jetojnë në katër fshatra të vegjël - komunitete peshkimi. Çdo fshat dërgon një ekuipazh për të kapur peshk. Në sezonin e fundit, peshkatarët i lejojnë rezervat e peshkut të rinovohen, ndërkohë që riparojnë rrjetat dhe anijet e tyre. Ata nuk kanë asgjë tjetër për të jetuar përveç peshkut. Atë që nuk e hanë me familjet e tyre, ata mund ta shesin në një treg afër. Me këto të ardhura, peshkatarët ushqehen, vishen dhe strehojnë veten dhe familjet. Standardi i tyre i jetesës është modest, por i mjaftueshëm.

II. Konflikti rreth keqpërdorimit të burimeve

Në dy-tre vitet e fundit, një konflikti serioze ka shpërthyer në komunitetin e peshkimit. Disa ekipe peshkimi janë përpjekur që të rritin të ardhurat e tyre duke kapur më shumë peshk. Tani shifrat e riprodhimit kanë rënë, dhe rezervat e peshkut kanë rënë përgjysmë në tre vjet. Komuniteti i peshkimit përballet me një seri të tërë problemesh:

1. rënia e rezervave të peshkut, me rrezikun e zhdukjes totale;
2. ulja e prodhimit të përgjithshëm të peshkut;
3. hendeku mes dy fshatrave të pasur dhe dy fshatrave të varfër të peshkimit ("fitues dhe humbës");
4. rreziku i konfliktit të dhunshëm në mes të fshatrave të peshkimit.

Ky është një konflikt rreth keqpërdorimit të një burim të përbashkët. Kjo duket të jetë e bazuar në tri gjëra që përforcojnë njëra-tjetrën:

1. Ekziston një stimul që inkurajon peshkatarët për të kapur më shumë peshk;
2. Ka mungesë totale të rregullave, kështu që peshkatarët mund të bëjnë çfarë të duan;
3. Ekipet e peshkatarëve nuk komunikojnë me njëri-tjetrin.

III. Analiza e konfliktit ("diagnoza")

1. Nxitja për mbishfrytëzim të rezervave të peshkut

Çdo peshkatar e di se komuniteti mbështetet në rezervat e peshkut, dhe për këtë arsye është e ndjeshme për të lejuar rezervat e peshkut të rinovohen plotësisht.

Nga ana tjetër, çdo peshkatar gjithashtu e di se në qoftë se ekuipazhi i tij do të kapë një peshk më shumë, rezervat e peshkut ndoshta nuk do të vuajnë. Ajo do të bënte një ndryshim të të ardhurave të ekuipazhit, ndërsa shpenzimet - kujdesjen për rezervat e peshkut - do ta përballonte i gjithë komuniteti. Kjo shpërndarje e pabarabartë e fitimeve dhe kostove shtesë punon në të mirë të peshkatarëve që kapin më shumë peshk. Kjo është një nxitje për të peshkuar më shumë. Nga kënd vështrimi individual i peshkatarit, duket e arsyeshme që të kapet më shumë peshk.

<p>Të ardhura shtesë (+ 100%) Kosto shtesë -25%</p>	<p>Fitimi shtesë (+ 75%)</p>	<p>Të ardhurat dhe fitim total shtesë shkon për ekuipazhit nr 1.</p>	<p>Ekuipazhi 4 -25%</p>	<p>Të ardhura shtesë (+ 0%) Kosto shtesë (4x -25%)</p>
	<p>Kosto shtesë (-25%)</p>		<p>Ekuipazhi 3 -25%</p>	
			<p>Ekuipazhi 2 -25%</p>	
	<p>Ekuipazhi 1 -25%</p>			
<p>Ekuipazhi nr 1 me kapje ekstra</p>		<p>Komuniteti peshkimi (të katër ekipet)</p>		

Një ekuipazh kap më shumë peshk: shpërndarja e pabarabartë e të ardhurave shtesë, kostove dhe fitimit shtesë për komunitetin e peshkimit.

Të gjithë peshkatarët janë të vetëdijshëm për këtë nxitje dhe janë plotësisht të informuar për pasojat e asaj që bën secili. Skenari më i keq ka gjasa të ndodhë - ata të gjithë bëjnë të njëjtën gjë, dhe kapin sa më shumë peshk që të mundën. Si rezultat, rezervat e peshkut janë mbishfrytëzuar dhe nuk mund të rinovohen më plotësisht. Një rreth vicioz ka filluar, sepse peshkatarët mund të kompensojnë humbjet e të ardhurave të tyre me një nivel edhe më të lartë mbipeshkimi.

2. Mungesa e rregullave

Peshkatarët veprojnë në këtë mënyrë, sepse nuk ka rregulla fare, nuk ka udhëzime, nuk ka siguri, nuk ka qëllime të komunitetit, nuk ka sanksione. Kështu si janë gjërat, çdo peshkatar mund të bëjë si të dojë dhe çdo gjë që ai e kap, i takon atij.

Në këto rrethana, sjellja e peshkatarëve nuk është për t'u habitur - pasojat në komunitet dhe rezervat e peshkut, nga ana tjetër, janë shkatërruese.

3 Mungesa e komunikimit

Deri më tani, peshkatarët nuk janë takuar dhe biseduar për gjendjen e tyre. Ata veprojnë si ta mendojnë më mirë, dhe reagojnë ndaj vendimeve të marra nga ekipet e tjera.

4. Efekti i keqmenaxhimit të burimeve

Modeli i qëndrueshmërisë na ndihmon për të përcaktuar dëmin e bërë nga keqadministrimi i peshkatarëve dhe mund të na ndihmojë për të përcaktuar një model të politikave alternative (shih Fletët e punës së nxënësit 4.2 dhe 4.4).

IV. Zgjidhja e konfliktit

"Diagnoza" e konfliktit duhet të merret në konsideratë kur zgjedhim "terapinë".